

Mons. Jan Graubner
arcibiskup pražský a primas český

Všem farnostem a společenstvím
Arcidiecéze pražské

Drazí přátelé, sestry a bratři,

všichni víme, že základem společnosti je rodina. Zároveň vidíme, že šťastné a věrné manželství, které je základem zdravé rodiny a dobré výchovy dětí, není snadné. Vidí to i papež František, který svolal už dvě synody o rodině a vydal knihu *Radost z lásky (Amoris laetitia)*. Opakovaně vyzval Evropany, aby měli děti a varoval před důsledky vymírání národů. Z jeho iniciativy vydalo *Dikasterium pro laiky, rodinu a život* dokument nazvaný *Katechumenátní programy pro manželský život*, který nám ukládá společný úkol.

V současné situaci, kdy v mnoha zemích rozvinutého světa vidíme velkou křehkost manželství, kterou mimo jiné působí požitkářství spojené s deformací krásy a sexuality, kdy sebestřednost ztěžuje přijetí manželských závazků života a lidé dostatečně nechápou svátost manželství, či manželství jako povolání od Boha, je třeba něco změnit na službě církve manželům. Musíme jim pomoci.

Papež mluví o manželském katechumenátu, tedy širší přípravě snoubenců, kteří si při přípravě na manželství mají upevnit víru a osvojit křesťanský styl života. Nejde jen o předání nauky, ale cílem je oživit Kristovu přítomnost mezi manžely, překročit styl teoretické přípravy a jít společně po cestě, která je dovede k setkání s Kristem a pomůže dozrát k poznání povolání.

Kdo za doprovázení odpovídá? Celé církevní společenství. Každá farnost má mít pastorační tým složený z kněze a manželských párů. Kněz a laici se doplňují, ne nahrazují. Farář koordinuje a sdílí službu s manželskými páry, které především svědčí a předávají zkušenosti. Cílem přípravy není krásná svatba, ale krásné manželství, společná cesta ke svatosti, která zahrnuje celý život. Přípravě kněží a řeholníků se věnují léta formace. Podobně musí církev připravovat i laiky na manželství, které je jejich povoláním a posláním.

Co nás čeká? Připravit kněze i doprovázející manželské páry ve farnostech. Propojit pastorační děti, mládež a rodin. Od začátku uvádění do křesťanské víry pomáhat všem při objevování

povolání ke svatosti a k manželství, kněžství, či řeholnímu životu. Biskupství má zajistit program přípravy. Dbát na to, aby trvala tak dlouho, aby umožnila zrání; aby středem přípravy byla víra a setkání s Kristem; aby byla rozdělena do etap doprovázených obřady slavenými ve společenství.

Vzdálená příprava se týká už dětí a mládeže, které je třeba vychovávat k sebeúctě a úctě k druhým, naučit křesťanskému pohledu na člověka a rozvíjení povolání ze křtu. Má vychovávat dospívající v oblasti citů a sexuality k velkorysé, výlučné a věrné lásce, nabídnout jim cestu lidského a duchovního růstu.

Žádost o sňatek není jen formalita, ale i setkání s Kristovou láskou v duchovním prostředí, kdy se ujasní, že věrnost, výlučnost, nerozlučitelnost, plodnost a úplnost jsou podstatnými rozměry pouta lásky, a nejen znaky katolického manželství. Svátost manželství není jen morální a právní povinnost, ale pomoc, aby manželé mohli žít věrohodnou lásku. Křesťanské rodiny ukazují svým svědectvím, že teprve probuzená víra vede k životu ze svátosti.

Příprava může trvat týdny pro křesťansky formované a měsíce pro ty, kteří potřebují teprve poznat svou křesťanskou identitu. Pokud výslovně a formálně odmítnou to, co církve zamýšlí při uzavírání manželství, nemohou být ke svátosti manželství připuštěni. Pokud nepopírají, co církve učí, pak i když nemají dostatečnou dispozici, nebudou vyloučeni.

Blízká příprava trvá asi rok podle zapojení snoubenců do církevního života. Ve chvíli, kdy se rozhodnou uzavřít manželství, mohou být zásnuby a začít bezprostřední příprava na manželství, která trvá několik měsíců. Jde o opravdové a řádné uvedení do svátosti manželství. Jde skutečně o cestu víry. Snoubenci se mají zapojit do života církve účastí na modlitbě, na nedělní mši, jít ke zpovědi, účastnit se duchovní obnovy a přátelských posezení s pastoračním týmem, kde se mluví o svátosti manželství, párových vztazích, o psychologii muže a ženy, rozdílné citlivosti a odlišném způsobu navazování a rozvíjení vztahů, o zásadách manželské sexuality, správném pojetí odpovědného otcovství a mateřství, o výchově dětí, formaci svědomí a zkušenostech starších manželů.

Jde o doprovázení na cestě obrácení a stále hlubšího chápání smyslu manželského života podle logiky úcty, trpělivosti a milosrdenství. Manželská čistota žádá nejen, zdržet se neuspořádané sexuality, ale ukazuje správný směr a růst manželské lásky a chrání ji před manipulací, učí věrnosti pravdě své lásky.

Cílem blízké přípravy je: uvedení do křesťanské víry a zapojení se do života církve; uvědomění si podstatných charakteristik svátosti manželství; probrání témat párových vztahů a poznání vlastních psychologických a citových nedostatků; dokončení společného rozlišování ohledně povolání k manželství; pokračování s větší rozhodností na duchovní cestě.

Bezprostřední přípravu je vhodné začít duchovní obnovou a předáním symbolu, například modlitby, kterou se mohou společně modlit. V rámci duchovní obnovy mají slavit svátost smíření. Ta disponuje k přijetí milosti, odstraňuje pocity viny i z minulosti. Je dobré zapojit rodiče, svědky a rodinu do společné modlitby před svatbou.

Cílem bezprostřední přípravy je: připomenutí naukových, morálních a duchovních aspektů manželství, duchovní zkušenost setkání s Pánem a příprava na vědomou a plodnou účast na svatební liturgii.

Katechumenát nekončí svatbou, ale pokračuje doprovázením v prvních letech. Trvalý stav manželství vyžaduje trvalou formaci novomanželů. Proto jim církev nabízí pravidelná setkání a těm, kteří změní bydliště, doporučuje zapojení do nové farnosti.

Po svatbě se vracíme k tajemství svátosti manželství a učíme se z ní žít v konkrétních situacích, které jsou často jiné než ideální představy na začátku. Učíme se pěstovat setkání s Kristem jako zdroj obnovy manželské milosti a osvojení manželské spirituality, která živí společnou cestu ke svátosti. V této fázi se zvláště starší páry dělí o to, co se na své cestě manželství naučily. Manželé se potřebují s Kristem neustále setkávat a nechat se živit jeho přítomností, čerpat ze svátosti eucharistie a svátosti smíření, aby měli živý kontakt s Ježíšem a mohli se mu připodobnit. Prostřednictvím svátostí postupně dozrává *manželská identita*.

Po pěti letech doprovázení se mohou manželské páry zapojit do běžné rodinné pastorace ve farnostech nebo v jiných společenstvích. Některé se zapojí do přípravy dalších snoubenců či péče o děti a mládež nebo animace společenství. Zkušenější se pak mohou zapojit do pomoci manželům v krizi.

Absolvování celého programu nebude podmínkou svatby, ale ve všech farnostech musíme jeho nabídku zajistit. Naopak i manželé, kteří neměli takovou přípravu před svatbou, se mohou zapojit po svatbě. Příprava bude vhodná i pro páry, v nichž je jeden nevěřící, nepraktikující nebo člen jiné církve.

Nyní chceme připravit kněze i laiky ke službě doprovázení podle tohoto programu. Služba pastoračního týmu rodinám má fungovat v každé farnosti. Kde to není možné, spojí se více farností a koordinátorem bude vikář. Diecézní centrum pro rodinu ve spolupráci s církevními hnutími a sdruženími zajistí formaci doprovázejících manželů.

Manželské páry, které jsou ochotné se po potřebné přípravě do nové služby zapojit, prosím, aby se do konce prázdnin přihlásily prostřednictvím svých farářů. Ti pak dostanou bližší informace. Přípravu začneme na podzim. Věřím, že ochotné přijetí a uvedení do praxe tohoto papežova návrhu, který nabízí laikům významnou roli při obnově církve, přinese požehnání nejen našim rodinám, ale i celé společnosti. Pro takovou věc stojí za to se nasadit i za cenu oběti.

S díky za spolupráci na díle obnovy, i za jeho podporu modlitbou, zdraví a každému z vás žehná

arcibiskup Jan

(Přečtěte, prosím, při mši svaté místo homilie v neděli 16. června.)